

DRAAIBOEK VERDWIJNINGEN NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGEN

RICHTLIJNEN VOOR EERSTELIJNSMEDEWERKERS

COLOFON

Alle informatie in het draaiboek is gebaseerd op goede praktijken en input verkregen uit de werkgroep 'Verdwijningen NBMV'.

Het draaiboek is beschikbaar in Nederlands en Frans

U kan de pdf-versie van dit draaiboek opvragen via info@fedasil.be

Opmaak: Fedasil | Verantwoordelijke uitgever: Fanny François (Fedasil) | 04.2023

INHOUD

ALGEMEEN	4
OVER HET DRAAIBOEK	4
VOOR WIE?	5
CONTEXT	6
ROLLEN	8
TIJDSLIJN	10
PREVENTIE EN OPVOLGING	12
1. HOE KAN IK EEN VERDWIJNING VAN EEN NBMV VOORKOMEN?	12
1.1. POLITIE	14
1.2. AANMELDCENTRUM	15
1.3. VOOGD	16
1.4. OPVANGPLAATS	18
1.5. NULDELIJN*	20
2. DE MINDERJARIGE IS VERMIST. WAT NU?	22
2.1. WANNEER IS DE VERDWIJNING ONRUSTWEKKEND?	22
2.2. WIE MELDT DE VERDWIJNING?	23
2.3. WAAR MELD JE DE VERDWIJNING?	24
2.4. WIE INFORMEER JE VERDER NOG?	25
2.5. WELK GEVOLG GEEF JE AAN EEN MELDING VAN VERDWIJNING?	27
2.6. WAT KAN JE VERDER NOG ONDERNEMEN?	29
2.7. WAT ALS DE NBMV WEER OPDUIKT?	30
CONTACTEN	33

DIT IS EEN DYNAMISCHE PDF. IK BEN AANKLIKBAAR.

* De nuldelijnszorg is het eigen netwerk. Mensen in je omgeving bij wie je op zoek gaat naar ondersteuning en informatie. Ook de informele zorg behoort tot de nulde lijn, bijvoorbeeld jeugdwerkers, straathoekwerkers, outreachers, burgerinitiatieven of zelfhulpgroepen.

ALGEMEEN

OVER HET DRAAIBOEK

In België komen jaarlijks heel wat niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) aan. Verschillende actoren proberen hen zo goed als mogelijk te begeleiden en zorgen voor omkadering. In België en de rest van Europa verdwijnen echter regelmatig NBMV van de radar: soms een bewuste keuze van de minderjarige, maar soms ook niet. Tussen 2018 en 2020 documenteerde Missing Children Europe 18.000 minderjarigen die vermist werden in Europa. Dit is bijna 17 minderjarigen op een dag. In 2020 werd 43% van de vermiste minderjarigen die aan hulplijnen gemeld werden teruggevonden.

Dit draaiboek is een praktische leidraad voor personen die in rechtstreeks contact komen met NBMV. Het draaiboek omvat een duidelijke schets van de context van een minderjarige, tips over het inschatten van het risico op verdwijning en een duidelijk stappenplan in het geval een minderjarige verdwijnt. De rode draad doorheen het draaiboek is steeds het hoger belang van het kind. Alle richtlijnen of tips die in dit draaiboek vermeld worden, moeten steeds toegepast worden met oog voor de minderjarige, diens grondrechten en diens integriteit.

Dit draaiboek voor eerstelijnsmedewerkers kwam tot stand met input van de werkgroep verdwijningen NBMV (Fedasil, Dienst Vreemdelingenzaken, Dienst Voogdij, het parket, politie, Child Focus).

OPGELET: dit draaiboek vervangt geen omzendbrieven of officiële interne instructies of richtlijnen.

VOOR WIE?

Dit draaiboek wil personen in contact met NBMV bijstaan in de preventie van een verdwijning en de opvolging ervan. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volgende doelgroepen:

1. POLITIE

De politie treft dikwijls een NBMV aan op het grondgebied en is zo de eerste schakel naar de dienstverlening. Wanneer een minderjarige verdwijnt, speelt politie uiteraard ook een belangrijke rol in de opvolging van de verdwijning.

2. AANMELDCENTRUM

Het gebeurt dat NBMV na aanmelding in het aanmeldcentrum (het Klein Kasteeltje) niet aankomen in de opvangstructuur. De medewerkers van het aanmeldcentrum komen, naast de politie, vaak als eerste in contact met de minderjarige. Zij hebben bijgevolg een belangrijke rol in de preventie van verdwijningen.

3. VOOGD

De voogd is de wettelijke vertegenwoordiger van de NBMV die zowel in de preventie als de opvolging van een verdwijning een rol kan spelen.

4. OPVANGPLAATS

Het is vaak de begeleiding in de opvangplaats die als eerste merkt dat een NBMV verdwenen is. Uiteraard speelt deze begeleiding ook een belangrijke rol in het inschatten van het risico op en de preventie van verdwijning.

5. NULDELIJNSMEDEWERKERS

Nuldelijnsmedewerkers zijn bijvoorbeeld straathoekwerkers die op een heel laagdrempelige manier in contact staan met de NBMV. Ook zij kunnen een rol spelen in de preventie en de opvolging van een verdwijning.

CONTEXT

Een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV), is een minderjarige die op het Belgisch grondgebied verblijft zonder ouder of voogd met ouderlijk gezag. Er bestaan verschillende juridische definities, maar deze spelen in dit draaiboek geen rol.

Wanneer de aanwezigheid van een NBMV vastgesteld wordt aan de grens of op het Belgisch grondgebied, dan wordt de **Dienst Voogdij** hiervan op de hoogte gebracht. Dit gebeurt doorgaans door de politie of de Dienst Vreemdelingenzaken, maar kan eigenlijk gebeuren door iedereen.

De Dienst Voogdij gaat daarna over tot de identificatie van de NBMV op basis van zijn/haar verklaringen (naam, nationaliteit en leeftijd). Bij twijfel over de leeftijd, bijvoorbeeld door de Dienst Vreemdelingenzaken, zal de Dienst Voogdij een medisch onderzoek laten uitvoeren waarbij de leeftijd wordt vastgesteld. De Dienst Voogdij kent elke NBMV een voogd toe. Dit is de wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige, die toeziet op diens algemeen welzijn.

NBMV kunnen opgevangen worden, minstens tot hun meerderjarigheid, in een opvangcentrum van **Fedasil** of van een opvangpartner (Rode Kruis Vlaanderen, Croix-Rouge de Belgique, Caritas International), in een gespecialiseerde opvangstructuur van de Gemeenschappen of in een pleeggezin. Bij Fedasil worden NBMV in een eerste fase opgevangen in een observatie-en oriëntatiecentrum (OOC), waarna de minderjarige verhuist naar een meer duurzame opvangplaats.

De meeste NBMV zijn bij aankomst in België zonder wettig verblijf. Ze kunnen een verblijfsprocedure opstarten bij de **Dienst Vreemdelingenzaken**: de procedure internationale bescherming, de bijzondere verblijfsprocedure ('duurzame oplossing') of de procedure voor slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel.

Een NBMV heeft in elk geval recht op opvang en kan in geen enkel geval gedwongen het land worden uitgezet zolang hij/zij minderjarig is.

Wanneer een minderjarige verdwijnt spelen naast de eerstelijnsmedewerkers ook heel wat andere instanties een rol.

Elke verdwijning moet gemeld worden aan de lokale politie. De politie maakt dan het dossier over aan het parket, dat het onderzoek naar de verdwijning zal leiden. Ook de Cel Vermiste Personen en Child Focus kunnen betrokken worden bij de zaak.

Child Focus ondersteunt het politieonderzoek door informatie te verzamelen bij de belangrijkste steunfiguren en bij haar internationaal netwerk, en kan, in samenspraak met alle betrokkenen, een discreet opsporingsbericht (vignetten) verspreiden.

ROLLEN

PREVENTIE / RISICOANALYSE

1. Interceptie NBMV
 - Neem foto & vingerafdrukken
 - Contacteer DVZ & Dienst Voogdij
 - Contacteer eventueel gespecialiseerde parketmagistraat/gespecialiseerde centra
2. Faciliteer contacten tussen NBMV en opvangstructuur en voogd
3. Vermijd handboeien en bezorg GSM na uitlezing (tenzij magistraat anders beslist)
4. Begeleid de NBMV naar de opvangplaats

1. Opvang maximaal aanmoedigen
2. Begeleid NBMV naar opvangcentrum

1. Ontmoet jouw pupil zo snel mogelijk
2. Bouw een vertrouwensrelatie op
3. Breng het netwerk van de NBMV in kaart
4. Bespreek het thema verdwijning
5. Wees aandachtig voor indicaties van mensenhandel

1. Verlaag het risico ontvluchting na aankomst
2. Bouw een vertrouwensrelatie op
3. Breng het netwerk van de NBMV in kaart
4. Bespreek het thema verdwijning
5. Wees aandachtig voor indicaties van mensenhandel

1. Benader de NBMV op een laagdrempelige manier
2. Maak vervolgspraken
3. Breng het netwerk van de NBMV in kaart
4. Wees aandachtig voor indicaties van mensenhandel

OPVOLGING

1. Ga na of er onrustwekkende elementen zijn
2. Stel een PV op met de juiste schrijfwijze van de naam
3. Schengen- / internationale seining (verspreiding niet prioritair)
4. Verzamel alle nuttige informatie (voorgaande PV's, contacteer steunfiguren)
5. Contacteer alle noodzakelijke partners

1. Meld de verdwijning als dit nog niet is gebeurd
2. Maak contact met jouw pupil
3. Verzamel alle nuttige informatie bij de opvangplaats, school...
4. Informeer en bevaag politie over nieuwe elementen

1. Meld de verdwijning als dit nog niet is gebeurd
2. Contacteer de voogd en overleg
3. Informeer politie over nieuwe elementen

1. Meld de onrustwekkende verdwijning bij de politiezone van de plaats van verdwijning of de verblijfplaats
2. Contacteer indien mogelijk de voogd

POLITIE

AANMELDCENTRUM

OPVANGPLAATS

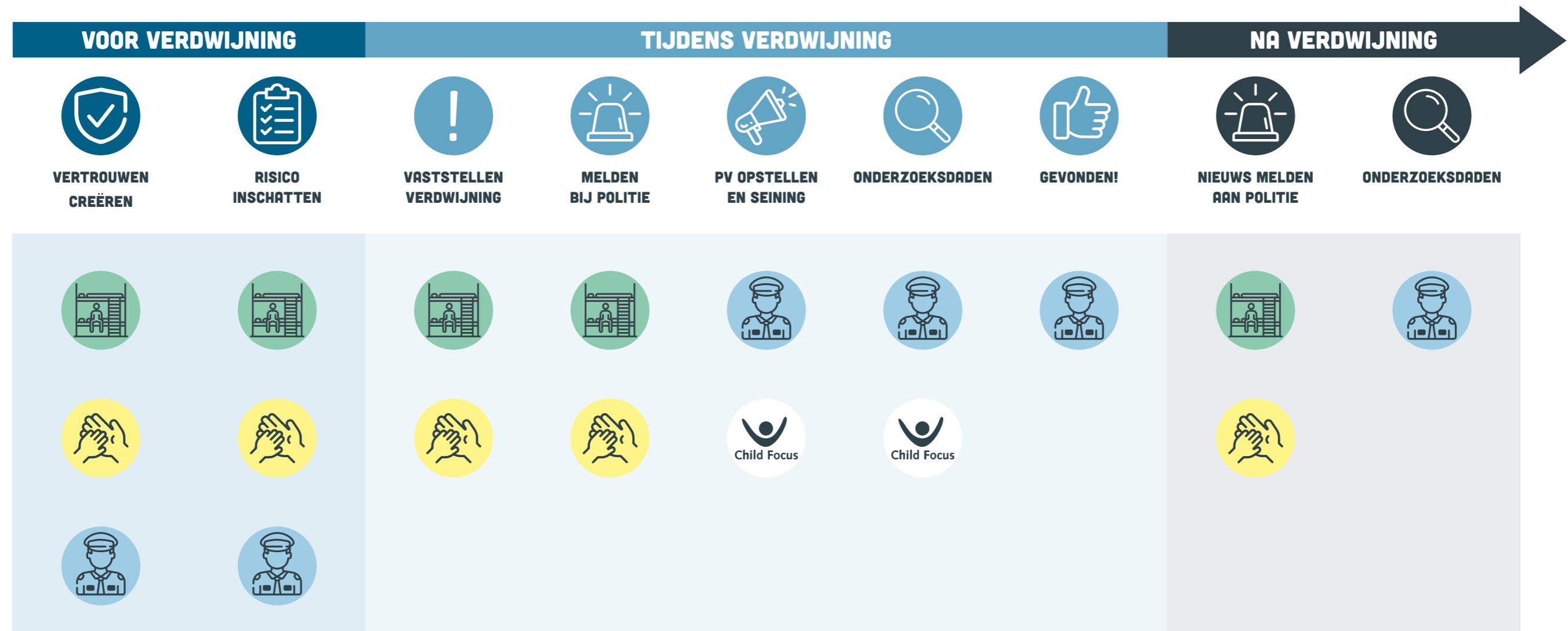
VOOGD

NULDELIJNSMEDEWERKER

TIJDSLIJN

PREVENTIE EN OPVOLGING

1. HOE KAN IK EEN VERDWIJNING VAN EEN NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE VOORKOMEN?

Het voorkomen van een verdwijning van een niet-begeleide minderjarige is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en onderneming. Samen kunnen we, dankzij een verhoogde waakzaamheid en een correcte informatiedoorstroming, de risico's op een verdwijning aanzienlijk beperken.

Hoe kan je voorkomen dat een niet-begeleide minderjarige verdwijnt? Een eerste stap is het juist inschatten van het risico op een verdwijning. Aan de hand van de indicatorenlijst (pagina 13) kan je het risico aftoetsen, maar aarzel ook niet om belangrijke steunfiguren of de politie te contacteren om hun inschatting te vragen. Als er een risico tot verdwijning is, maak het dan bespreekbaar met de minderjarige, creëer een vertrouwensband, verzamel nuttige informatie voor wanneer de minderjarige verdwijnt en indien nodig, neem aangepaste maatregelen. Het is niet vanzelfsprekend om belangrijke informatie bij de minderjarige in te winnen en tegelijkertijd een vertrouwensrelatie op te bouwen. Bij deze moeilijke evenwichtsoefening geloven we sterk dat transparantie een oplossing kan bieden.

Weet ook dat de informatie bij deze verdwijningen vaak versnipperd is. Elke steunfiguur of betrokken actor heeft toegang tot andere informatie of hulpbronnen. Aarzel daarom niet om elkaar aan te spreken en jullie informatie bij elkaar te leggen.

Ieder van jullie speelt een waardevolle rol in het voorkomen van deze verdwijningen. In dit draaiboek vind je preventietips verbonden aan jouw functie.

WELKE INDICATOREN KUNNEN WIJZEN OP EEN VERDWIJNING?

Familie/vrienden/kennissen

- De minderjarige heeft familie, vrienden of kennissen in een ander land en is met hulp van mensensmokkelaars in België beland.
- De familie heeft de minderjarige naar het buitenland gestuurd met de bedoeling om een specifiek bestemmingsland te bereiken.

Traject/voorgeschiedenis

- De minderjarige kende in zijn/haar herkomstland geen stabiel traject, komt uit een kwetsbaar milieu en heeft hechtingsproblemen.
- De minderjarige heeft al een heel reistraject doorheen verschillende Europese landen afgelegd.

Procedure in België

- De minderjarige heeft geen intentie om een procedure op te starten in België en/of ziet weinig toekomstperspectieven.
- De minderjarige wantrouwt officiële instanties en andere organisaties.
- De minderjarige verblijft al een periode in België en kreeg een negatieve beslissing over een verblijfsprocedure.

Mensenhandel/verdwijning

- De minderjarige is een erkend slachtoffer van mensenhandel of loopt een ernstig risico slachtoffer te worden van mensenhandel, smokkel of andere criminele netwerken.
- De minderjarige is al meermaals verdwenen.
- De minderjarige kwam aan in België in een groep, waarvan al enkele personen verdwenen.

1.1 POLITIE

WELKE INFORMATIE KAN IK BEST VERZAMELEN BIJ INTERCEPTIE VAN EEN NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE?

- Onderzoek de omstandigheden van huidige en voorgaande aantreffen. Het PV van eerste aantreffen op Belgisch grondgebied levert inzichten op over het netwerk van de minderjarige (was de minderjarige alleen of in het bijzijn van anderen?), zijn uitvalsba-sissen (op welke plaatsen werd de minderjarige allemaal aangetroffen?) en informatie over zijn eindbestemming (was de minderjarige onderweg? Gebeurde de interceptie op een trein, in de luchthaven, etc.).
- Ga na of er aanwijzingen zijn van mensenhandel, -smokkel of andere criminele activi-teiten en neem bij twijfel contact op met de parketmagistraat. Wees extra attent wanneer de minderjarige tot een groep behoort (gelinkt aan een nationaliteit of regio), waarvan sommigen reeds verdwenen in verontrustende omstandigheden of een ver-hoogd risico lopen op seksuele of economische uitbuiting.
- Zorg voor een foto en vingerafdrukken, in de mate van het mogelijke. De vingerafdruk-ken laten toe om na te gaan of het wel degelijk over de persoon in kwestie gaat. Op basis daarvan kunnen opzoeken worden verricht naar eerdere verdwijningen, kunnen nieuwe dossiers gemakkelijker gelinkt worden (bij gebruik van een alias) en kunnen inlichtingen worden ingewonnen bij Dienst Vreemdelingenzaken.
- Contacteer de Dienst Voogdij van de FOD Justitie (7/7 24u/24 bereikbaar) om na te gaan of een voogd werd aangesteld of contacteer de voogd rechtstreeks, als je over die con-tactgegevens beschikt. De Dienst Voogdij heeft vaak een overzicht van de diverse contacten van de minderjarige met de politie.
- Ga na of er al een jeugdrechter werd gevorderd.

HOE VERLAAG IK DE KANS OP EEN VERDWIJNING TIJDENS DE OVERDRACHT EN NA AANKOMST IN EEN OPVANGPLAATS?

- Benader de minderjarige op een rustige en laagdrempelige manier. Het gebruik van handboeien bij minderjarigen moet tot een minimum worden beperkt en kan, indien opportuur en proportioneel geacht, slechts in de wettelijk voorziene gevallen. Wees ervan bewust dat het gebruik van handboeien een negatieve impact zal hebben op alle contacten tussen betrokken diensten en de minderjarige. Vermijd daarom handboeien en stel de minderjarige gerust. Wees er bewust van dat deze minderjarigen al een heel reistraject achter de rug hebben en verschillende, helaas ook negatieve, ervaringen hebben gehad met officiële instanties.
- Observeer en onderzoek de band tussen de minderjarige en aanwezige derden bij aan-treffen. Vermijd in de mate van het mogelijke een scheiding tussen de minderjarige en zijn gezelschap, tenzij het gaat over een uitbuitingsrelatie.

- Faciliteer, indien mogelijk, een rechtstreeks contact tussen de minderjarige en zijn voogd, als een voogd al werd aangesteld.
- Begeleid de minderjarige naar binnen en leg contact met een medewerker van de opvangplaats.

GOEDE PRAKTIJKEN

- Informeer de jongere over de taken van de voogd aan de hand van de [bro-chure](#) of [video](#) van de [Dienst Voogdij](#).
- Faciliteer een contact tussen de minderjarige en zijn opvangplaats tijdens de administratieve afhandeling van het dossier.

HOE KAN IK, IN GEVAL VAN EEN NIEUWE VERDWIJNING, DE RISICO'S DIE DE MINDERJARIGE LOOPT TIJDENS ZIJN VERDWIJNING, BEPERKEN?

- Geef de gsm onmiddellijk na uitlezing terug aan de minderjarige, tenzij er ernstige aan-wijzingen zijn van criminele activiteiten en de parketmagistraat de inbeslagname vordert.
- Informeer de minderjarige over de voorzieningen in de buurt waarop hij/zij een beroep kan doen.

1.2 AANMELDCENTRUM

HOE KAN IK EEN MINDERJARIGE ZONDER OPVANGWENS TOCH MAXIMAAL AANMOEDIGEN DE OPVANG EEN KANS TE GEVEN?

- Benader de minderjarige op een rustige en laagdrempelige manier. Stel jezelf voor, licht jouw rol toe en schets het verloop van het traject in België.
- Vraag de minderjarige naar zijn/haar verwachtingen over de opvangplaats, en probeer eventuele misverstanden uit te klaren. Benadruk de voordelen van de opvang (tot rust komen, zich wassen, eten, onderdak) en zeg expliciet dat de minderjarige de tijd kan nemen om na te denken over zijn/haar toekomstplannen.
- Zorg voor aangepast transport naar de opvangplaats. Ga na of de minderjarige alleen zou kunnen reizen naar de opvangplaats. Als dit niet het geval is, zorg indien mogelijk voor begeleiding.
- Vraag op het einde van het gesprek of de minderjarige van plan is om naar zijn/haar opvangplaats te gaan.

WAT ALS DE MINDERJARIGE NIET VAN PLAN IS OM NAAR DE OPVANGPLAATS TE GAAN?

- Wanneer de wens om te vertrekken groot is, vraag dan of de minderjarige al concrete plannen heeft. Ga na of de minderjarige realistische verwachtingen heeft over het land waar hij/zij naartoe wil reizen. Als de minderjarige familie of kennissen in het buitenland wenst te vervoegen, bespreek de veilige en wettelijke wegen.
- Informeer de minderjarige over de voorzieningen in de buurt waar op hij/zij een beroep kan doen.

GOEDE PRAKTIJKEN

- Neem contact op met de Dienst Voogdij van de FOD Justitie om te achterhalen of er al een voogd werd aangesteld. Faciliteer, indien mogelijk, een rechtstreeks contact tussen de minderjarige en zijn voogd.
- Zorg indien mogelijk voor begeleiding door de aangestelde voogd of een begeleider/ster van de gespecialiseerde voorziening van het aanmeldcentrum naar de opvangplaats. Dit verlaagt de kans op verdwijning.
- Indien een persoonlijke begeleiding niet mogelijk is, zorg dan voor goede afspraken met bijvoorbeeld het taxibedrijf dat de minderjarige zal vervoeren.
- Leg de minderjarige uit waar hij/zij terecht kan als er een probleem is.

1.3 VOOGD

HOE BOUW IK EEN VERTROUWENSRELATIE OP MET MIJN PUPIL?

- Stel alles in het werk om jouw nieuw toegewezen pupil zo snel mogelijk te ontmoeten.
- Ga op een rustige en laagdrempelige manier het contact met de minderjarige aan. Stel jezelf voor, licht jouw rol toe (en benoem daarbij wat je niet doet) en stel de minderjarige zoveel mogelijk gerust.
- Laat de minderjarige zichzelf voorstellen, en pik in op wat de minderjarige in eerste instantie zelf wilt delen. Overlaad de minderjarige nog niet met vragen naar gevoelige informatie, als de minderjarige hier duidelijk niet op wenst in te gaan.
- Probeer regelmatige contacten uit te bouwen om meer zicht te krijgen op de ideeën die leven bij de minderjarige.
- Indien de minderjarige daartoe bereid is, kan je met hem/haar spreken over de redenen waarom hij/zij het herkomstland heeft verlaten. Doe dit tijdens een eerste gesprek enkel op initiatief van de minderjarige zelf.

- Informeer de minderjarige over de procedures en toekomstmogelijkheden in België. Betrek de minderjarige bij elke fase van de procedure, maar probeer te allen tijde de verwachtingen te temperen. Ontkracht waar nodig de misverstanden over een verblijf in andere Europese landen of het Verenigd Koninkrijk. Maak duidelijk dat de minderjarige op een veilige en legale manier (weer) in contact kan komen met familie of vrienden (die hij/zij onderweg verloren is).

HOE GA IK HET GESPREK AAN OVER DE FAMILIE MET MIJN PUPIL?

- Bied jouw hulp en ondersteuning aan bij het onderhouden van de familiecontacten. Zoek samen uit hoe de minderjarige in contact kan komen met zijn of haar familie, als de minderjarige dit wenst.
- Ga een gesprek aan over de familie en peil naar de verwachtingen die deze koestert ten aanzien van de minderjarige. Probeer op een voorzichtige manier na te gaan of de familie weet waar de minderjarige is, waarom wel of waarom niet en of er regelmatige contacten zijn. Zijn de ouders trots op hun zoon of dochter? Welke verwachtingen heeft de familie ten aanzien van de minderjarige? De afspraken tussen de minderjarige en zijn/haar familie bepalen ook de mate van bereidheid om informatie te delen.
- Bekijk samen met de opvangplaats wanneer en hoe het gesprek tussen de minderjarige en zijn/haar familie kan plaatsvinden. Dit gebeurt idealiter zo snel mogelijk na aankomst. Probeer met toestemming van de minderjarige het gesprek te laten bijwonen door een tolk en een begeleider of voogd. Laat de familie weten wie meeluistert en vertel over het opvangtraject en het parcours in België. Het verkrijgen van een mandaat van de ouders voor de opvang, kan het risico op een verdwijning aanzienlijk doen dalen.
- Evalueer aan de hand van de verschillende contacten of een hereniging met het gezin in een ander land in het belang kan zijn van de minderjarige.

HOE KRIJG IK ZICHT OP HET NETWERK VAN DE MINDERJARIGE?

Vraag aan jouw pupil naar mogelijke manieren om hem/haar te contacteren (bv. gsm-nummer, accounts op sociale media, etc.). Er kan ook gevraagd worden naar namen en contactgegevens van gezinsleden. Verder kan je je informeren over de opvangplaatsen of hulpverleningscontacten in binnen- en buitenland. Tot slot kan je informatie vragen over de plaatsen waar, en de mensen bij wie de minderjarige tijd heeft doorgebracht alvorens in België aan te komen.

HOE GA IK HET GESPREK AAN OVER EEN VERDWIJNING?

- Vraag aan je pupil of er plannen zijn om te vertrekken en probeer te achterhalen van wie het initiatief komt.

- Laat weten dat je ongeacht de keuze om te vertrekken, steeds bereikbaar blijft. Kom niet tussen je pupil en zijn of haar doel (bijvoorbeeld een kind dat naar zijn ouder in een ander Europees land wil reizen), maar waarschuw voor mogelijke gevaren tijdens het reizen.
- Denk samen met je pupil over wat jij kan doen in geval van een verdwijning. Zijn er familieleden of kennissen die geïnformeerd kunnen worden? Welke boodschap mag je doorgeven?
- Geef je contactgegevens aan je pupil. Zet bijvoorbeeld samen je gsmnummer in de gsm van je pupil.
- Verzoek je pupil een berichtje te sturen, als hij of zij ooit zou beslissen om te vertrekken. Geef aan dat jouw contactpogingen er voornamelijk zijn om na te gaan of je pupil het goed stelt en veilig is.

WAT KAN IK ONDERNEMEN WANNEER IK GECONFRONTEERD WORD MET EEN SLACHTOFFER VAN MENSENHANDEL, MENSNSMOKKEL EN ANDERE CRIMINELE UITBUITING?

- Zorg dat je als voogd voldoende geïnformeerd bent en dat je bepaalde signalen en indicatoren kan herkennen. Raadpleeg de lijst met indicatoren op pagina 13.
- Bij twijfel neem contact op met de [gespecialiseerde centra voor mensenhandel: Payoke, Pag-asa en Sürya](#) en bespreek, anoniem, de specifieke situatie.

1.4 OPVANGPLAATS

GOEDE PRAKTIJK VÓÓR AANKOMST IN DE OPVANGPLAATS

Faciliteer indien mogelijk een contact met de minderjarige na interceptie door de politie, vóór de aankomst in de opvangplaats. Stel jezelf voor, overloop de eerste uren van aankomst en benadruk de verschillende faciliteiten (de mogelijkheid zich te wassen, eten, slapen, activiteiten).

HOE VERLAAG IK HET RISICO OP EEN VERDWIJNING NA AANKOMST IN DE OPVANGPLAATS?

- Als het risico op verdwijning erg groot is, zorg dan dat één persoon binnen het team de minderjarige nauwlettend in de gaten houdt, zonder hem/haar echter het gevoel te geven dat hij/zij wordt gecontroleerd. Zorg dat het hele team op één lijn zit en geef informatie door bij teamwissels.
- Bied aan om de documenten (paspoort, enz.), mobiele telefoon en geld onder jouw hoede te bewaren.
- Wanneer er ernstige aanwijzingen zijn van mensenhandel, mensensmokkel of andere criminele netwerken, bespreek dan met de jongere dat je, met het oog op zijn/haar veiligheid,

contact zal nemen met een [gespecialiseerd centrum voor mensenhandel \(Payoke, Pag-asa en Sürya\)](#) om de specifieke situatie anoniem te bespreken. In geval van reëel gevaar, bespreek dan met de jongere en diens voogd dat je, opnieuw met het oog op zijn/haar veiligheid, contact zal nemen met de bevoegde jeugdhulpdienst met het oog op de toewijzing van een veiligere verblijfplaats voor de jongere (Meza voor de Vlaamse Gemeenschap, Esperanto voor de Franstalige Gemeenschap). Indien noodzakelijk kan je contact opnemen met de politiezone die de minderjarige bij jullie bracht of het politiebureau van jullie zone om hen te laten weten wat er aan de hand is. Wanneer de politie overgaat tot de inbeslagname van de telefoon, informeer je dan over de duurtijd en de terugbezorging. Laat weten hoe belangrijk een mobiele telefoon is voor het oplossen van de verdwijning, mocht de minderjarige toch weglopen.

- Probeer onmiddellijk na aankomst in de opvangstructuur miniplannen te maken met de minderjarige, zoals kleding wassen en afspraken maken met verschillende leden van het team. **De eerste 24 uur zijn cruciaal!**
- Beantwoord zo goed mogelijk alle vragen die de minderjarige heeft, ook al kan je niet onmiddellijk een antwoord bieden. Wees transparant en consistent (voeg de daad bij het woord) over wat je wel of niet kan verwezenlijken, maar stel de zaken niet nodeloos uit. Perspectief is belangrijk voor de minderjarige.
- Informeer de minderjarige over zijn/haar rechten en toekomstmogelijkheden in België.
- Bevorder maximaal het contact tussen de voogd en de minderjarige.
- Bekijk samen met de voogd wanneer en hoe het gesprek tussen de minderjarige en zijn/haar familie kan plaatsvinden. Dit gebeurt idealiter zo snel mogelijk na aankomst. Probeer met toestemming van de minderjarige het gesprek te laten bijwonen door een tolk en een begeleider of voogd. Laat de familie weten wie meeluistert en vertel over het opvangtraject en het parcours in België. Het verkrijgen van een mandaat van de ouders voor de opvang, kan het risico op een verdwijning aanzienlijk doen dalen.

HOE KRIJG IK ZICHT OP HET NETWERK VAN DE MINDERJARIGE?

Vraag aan de minderjarige naar mogelijke manieren om hem/haar te contacteren (bv. gsm-nummer, accounts op sociale media, etc.). Je kan ook vragen naar namen en contactgegevens van gezinsleden. Verder kan je je informeren over de opvangplaatsen of hulpverleningscontacten in binnen- en buitenland. Tot slot kan je informatie vragen over de plaatsen waar en de mensen bij wie de minderjarige tijd heeft doorgebracht alvorens in België aan te komen.

HOE GA IK HET GESPREK AAN OVER EEN VERDWIJNING?

- Vraag aan de minderjarige of er plannen zijn om te vertrekken en probeer te achterhalen van wie het initiatief komt.

- Laat weten dat je ongeacht de keuze om te vertrekken, steeds bereikbaar blijft. Kom niet tussen de minderjarige en zijn of haar doel (bijvoorbeeld een kind dat naar zijn ouder in een ander Europees land wil reizen), maar adviseer tegen gevaarlijke manieren van reizen.
- Denk samen met de minderjarige na over wat jij kan doen in geval van een verdwijning. Zijn er familieleden of kennissen die geïnformeerd kunnen worden? Welke boodschap mag je doorgeven?
- Vraag de minderjarige een berichtje te sturen, als hij of zij ooit zou beslissen om te vertrekken. Geef aan dat je dat doet om na te gaan of de minderjarige het goed stelt en veilig is.

WAT KAN IK ONDERNEMEN WANNEER IK GECONFRONTEERD WORD MET EEN SLACHTOFFER VAN MENSENHANDEL, MENSENSMOKKEL EN ANDERE CRIMINELE UITBUITING?

- Zorg dat je als begeleider voldoende geïnformeerd bent en dat je bepaalde signalen en indicatoren kan herkennen. Raadpleeg de lijst met indicatoren op pagina 13.
- Bij twijfel neem contact op met de gespecialiseerde centra voor mensenhandel: Payoke, Pag-asa en Sürya en bespreek, anoniem, de specifieke situatie.

1.5 NULDELIJN

HOE KAN IK ER MAXIMAAL VOOR ZORGEN DAT DE MINDERJARIGE NIET VAN DE RADAR VERDWIJNT?

- Ga op een rustige en laagdrempelige manier het contact aan met de minderjarige. Stel jezelf voor en vertel wat je doet (en benoem wat je niet doet).
- Maak vervolgspraken met de minderjarige.
- Informeer de minderjarige over zijn/haar rechten en opvangmogelijkheden in België. Leg het voogdijsysteem uit.
- Overloop op basis van de sociale kaart enkele belangrijke steunpunten in de omgeving (medische zorg, drugshulpverlening, opvang, psychosociale ondersteuning) en begeleid, in de mate van het mogelijke, de minderjarige naar deze diensten. Versterk mee het hulpverleningsnetwerk rond de minderjarige in België.

HOE BEREID IK ME HET BEST VOOR OP EEN EVENTUELE VERDWIJNING?

- Probeer het netwerk (in binnen- en buitenland) van de minderjarige in kaart te brengen en vraag de toestemming om familieleden en belangrijke steunfiguren te contacteren.

- Bespreek met de minderjarige wat je moet doen in het geval deze niet meer opdaagt op de vervolgspraken. Wie kan je dan contacteren? Welke boodschap kan je doorgeven? Wanneer de minderjarige zich in een (levens)bedreigende situatie bevindt, stel een veiligheidsplan op en bezorg de minderjarige enkele noodnummers, die gratis en 24/24 en 7/7 bereikbaar zijn.

WAT KAN IK ONDERNEMEN WANNEER IK GECONFRONTEERD WORD MET EEN SLACHTOFFER VAN MENSENHANDEL, MENSENSMOKKEL EN ANDERE CRIMINELE UITBUITING?

- Zorg dat je voldoende geïnformeerd bent en dat je bepaalde signalen en indicatoren kan herkennen. Raadpleeg de lijst met indicatoren op pagina 13.
- Bij twijfel neem contact met het [centraal meldpunt mensenhandel](http://www.stophumantrafficking.be) (www.stophumantrafficking.be) en bespreek, anoniem, de specifieke situatie.

2. DE MINDERJARIGE IS VERMIST, WAT NU?

Elke verdwijning van een NBMV moet het voorwerp zijn van verhoogde waakzaamheid van alle betrokken diensten, te beginnen met de politiediensten die de opsporing aanvatten.

VUISTREGEL

1. Diegene die vaststelt dat de minderjarige verdwenen is, meldt dit bij de politiezone waar de minderjarige verbleef.
2. Bezorg alle nuttige informatie aan de politie zodat ze het onrustwekkend karakter kunnen vaststellen.
3. Bezorg alle nuttige informatie aan de politie voor de goede opvolging van de verdwijning.

2.1 WANNEER IS DE VERDWIJNING ONRUSTWEKKEND?

DE VERDWIJNING IS ONRUSTWEKKEND WANNEER MINSTENS ÉÉN VAN DE VOLGENDE CRITERIA VAN TOEPASSING IS OP DE JONGERE [Ministeriële Richtlijn COL.04/2022 19.05.2022]

- is jonger dan 13 jaar
- heeft een lichamelijke of geestelijke beperking, of mist de nodige zelfredzaamheid
- heeft medicatie of een medische behandeling nodig
- bevindt zich in een levensbedreigende situatie (zelfdoding, verdwenen in extreme weersomstandigheden, laatst gezien op een gevaarlijke plek)
- is in het gezelschap van derden die een bedreiging kunnen vormen voor zijn/haar lichamelijke, geestelijke of morele integriteit of is het slachtoffer van een misdrijf (een mogelijke ontvoering, indicaties van mensenhandel/-smokkel, verdween na afspraak met onbekende)
- afwezigheid of de duur van de afwezigheid strookt totaal niet met het normaal gedrag

VERSCHILLENDE FACTOREN MAKEN DE NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE EXTRA KWETSBAAR

- Een slechte gezondheidstoestand (ook door bijvoorbeeld gebruik van verdovende middelen)
- De psychische toestand (bv. Psychotraumatische stressstoornis (PTSS))
- Meer blootstelling aan mensenhandel en diverse vormen van (seksuele of economische) uitbuiting en aan mensensmokkel

- Is zwanger of is reeds moeder en heeft het kind bij zich

[Ministeriële Richtlijn COL.04/2022 19.05.2022] De beoordeling van het onrustwekkende karakter behoort in eerste instantie toe aan de Officier van de Gerechtelijke Politie met dienst van de gecontacteerde politiedienst. Indien de Officier dit nodig acht, kan hij/zij een beroep doen op de ondersteuning van de Cel Vermiste Personen. Mocht er nog twijfel bestaan, moet onmiddellijk contact worden opgenomen met de parketmagistraat. Deze moet in laatste instantie beslissen of de verdwijning als onrustwekkend wordt beschouwd.

2.2 WIE MELDT DE VERDWIJNING?

A) AANMELDCENTRUM

- Indien de minderjarige niet ingaat op het opvangaanbod van het Aanmeldcentrum, zal het personeel van het Aanmeldcentrum de verdwijning melden aan de lokale politie.
- Als een minderjarige na een toewijzing aan een opvangplaats niet toekomt, zal de opvangplaats zelf de verdwijning signaleren bij de politie.

B) OPVANGPLAATS

- Als een minderjarige na een toewijzing aan een opvangplaats niet toekomt, zal de opvangplaats zelf de verdwijning signaleren bij de politie.
- Als je vaststelt dat een minderjarige die in de opvangplaats verbleef, verdwenen is (bv. niet teruggekeerd van school, plots vertrokken zonder enige informatie, et cetera), licht de politie dan zo snel mogelijk in. Ga bij voorkeur langs op het politiekantoor of neem telefonisch contact. Gebruik ook de verdwijningsfiche.
- Stuur de verdwijningsfiche ook naar de Dienst Voogdij en de voogd.
- Bezorg zoveel mogelijk informatie aan de politie, zodat zij verder richting kunnen geven aan de zoekacties. Schenk bijzondere aandacht aan de kwetsbaarheden van de minderjarige of andere onrustwekkende factoren (verslaving, zwangerschap, leeftijd, medische zorgen, mogelijk slachtoffer mensenhandel).

GOEDE PRAKTIJK

- Verdeel de verantwoordelijkheden: vraag begeleiders om toezicht te houden bij maaltijden, nachten, activiteiten en permanenties en om aanwezigheden te registreren. Op die manier kan snel vastgesteld worden dat een minderjarige niet aanwezig is.
- Spreek intern een vaste procedure af voor een verdwijning.
- Bespreek samen met de begeleiders, coördinatie en/of de directie of de verdwijning volgens jullie een onrustwekkend karakter heeft.

C) VOOGD

- Indien de minderjarige verdwijnt uit een opvangplaats, dan melden zij normaal gezien de verdwijning aan de politie. Je kan in dat geval de politie contacteren en melden dat jij de voogd bent. Vraag aan de opvangplaats de verdwijningsfiche op en bezorg deze, indien dat nog niet is gebeurd, aan de Dienst Voogdij en de vrederechter.
- Als de verdwijning niet gemeld werd door de opvangplaats, dan licht je zelf de lokale politie in bij de verdwijning van jouw pupil. Ga bij voorkeur langs in het politiekantoor of neem telefonisch contact. Gebruik ook de verdwijningsfiche.
- Bezorg zoveel mogelijk informatie aan de politie, zodat zij verder richting kunnen geven aan de zoekacties. Schenk bijzondere aandacht aan de kwetsbaarheden van de minderjarige of andere zorgwekkende factoren (verslaving, zwangerschap, leeftijd, medische zorgen, mogelijk slachtoffer mensenhandel).

D) NULDELIJN

Ben je ongerust omdat de minderjarige waarmee je een vertrouwensrelatie hebt opgebouwd niet meer komt opdagen op de afspraken of nergens te bespeuren is? Hebben kennissen/vrienden van de minderjarige geen informatie? Wijkt dit gedrag volledig af van de gewoontes van de minderjarige of van de afspraken die je maakte met de minderjarige? Deze factoren maken de verdwijning onrustwekkend. Enkel jij kan op dat ogenblik de verdwijning melden.

2.3 WAAR MELD JE DE VERDWIJNING?

A) OPVANGPLAATS

- Je kan de verdwijning in elke politiezone melden, maar de voorkeur gaat uit naar de politiezone waar de verdwijning heeft plaatsgevonden.
- Bij een onrustwekkende verdwijning start je best met een telefonisch contact en geef je al enkele basisgegevens door (beschrijving, omstandigheden, toestand, aanknopingspunten, laatste persoon die contact had met de vermiste). Op basis van deze informatie kunnen de politieploegen op het terrein al ingelicht worden.
- Het parket van de plaats van verdwijning is in eerste instantie territoriaal bevoegd. Nadat alle nuttige onderzoeksopdrachten werden uitgevoerd, wordt het dossier overgemaakt aan het parket van de woonplaats van de voogd.
- Je kan ook Child Focus verwittigen van een verdwijning. Child Focus is 24u/24u en 7/7 bereikbaar op het gratis noodnummer: 116 000. Child Focus informeert de politie over de verdwijning en opent een dossier van zodra een PV werd opgesteld.

B) VOOGD

- Meld de verdwijning bij de politiezone van de plaats waar jouw pupil verdween. Dit doe je het best door naar het politiecommissariaat te gaan en niet via mail.

- Bij een onrustwekkende verdwijning start je best met een telefonisch contact en geef je al enkele basisgegevens door (beschrijving, omstandigheden, toestand, aanknopingspunten, laatste persoon die contact had met de vermiste). Op basis van deze informatie kunnen de politieploegen op het terrein al ingelicht worden.
- Indien je niet weet waar de minderjarige verdween, dan kan je terecht bij de lokale politie van jouw woonplaats.
- Vraag aan de politie om een PV op te stellen en vraag ook een kopie van het verhoor.
- Contacteer jouw referentiepersoon bij de Dienst Voogdij of Child Focus als je vragen hebt over de aangifte.
- Het parket van de plaats van verdwijning is in eerste instantie territoriaal bevoegd. Nadat alle nuttige onderzoeksopdrachten werden uitgevoerd, wordt het dossier overgemaakt aan het parket van jouw woonplaats.
- Je kan ook Child Focus verwittigen over een verdwijning. Child Focus is 24u/24u en 7/7 bereikbaar op het gratis noodnummer: 116 000. Child Focus informeert de politie over de verdwijning en opent een dossier van zodra een PV werd opgesteld.

C) NULDELIJN

- Meld de verdwijning bij de politiezone van de plaats waar de minderjarige verdween. Dit doe je het best door naar het politiecommissariaat te gaan en niet via mail.
- Bij een onrustwekkende verdwijning start je best met een telefonisch contact en geef je al enkele basisgegevens door (beschrijving, omstandigheden, toestand, aanknopingspunten, laatste persoon die contact had met de vermiste). Op basis van deze informatie kunnen de politieploegen op het terrein al ingelicht worden.
- Verwittig de toegewezen voogd als je diens contactgegevens hebt.
- Je kan ook Child Focus verwittigen over een verdwijning. Child Focus is 24u/24u en 7/7 bereikbaar op het gratis noodnummer: 116 000. Child Focus informeert de politie over de verdwijning en opent een dossier van zodra een PV werd opgesteld.

2.4 WIE INFORMEER JE VERDER NOG?

A) OPVANGPLAATS

- Meld de verdwijning ook aan de school en aan de advocaat (als die werd aangesteld).
- Breng ook de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) en/of het CGVS op de hoogte wanneer er een verblijfsprocedure voor de minderjarige loopt. Dit kan je doen als er enige duidelijkheid is over de situatie van de minderjarige. Je doet dit best in samenspraak met een advocaat.
- Contacteer de familie of andere belangrijke steunfiguren, als je hiervoor toestemming hebt verkregen van de minderjarige.

B) POLITIE

- Contacteer de Cel Vermiste Personen en Child Focus wanneer het om een onrustwekkende verdwijning gaat.
- Je kan Child Focus ook verwittigen wanneer het over een niet-onrustwekkende verdwijning gaat.
- Breng altijd de Dienst Voogdij van de FOD Justitie (7d/7 en 24u/24 bereikbaar) op de hoogte om te weten of een voogd werd aangesteld en om het adres en telefoonnummer te verkrijgen.
- Breng steeds de cel Minderjarigen van de Dienst Vreemdelingenzaken op de hoogte van de verdwijning.

C) VOOGD

- Meld de verdwijning aan de Dienst Voogdij als dat nog niet gebeurd is door de politie of de opvangplaats.
- Als voogd kan je altijd zelf Child Focus contacteren op het gratis telefoonnummer: 116 000. Child Focus is 24u/24 en 7/7 bereikbaar. Bij elke soort verdwijning (niet enkel onrustwekkende verdwijningen) openen ze een dossier van zodra een PV door de politie opgesteld werd. Child Focus zal de informatie centraliseren en mee nadenken over verschillende pistes om de minderjarige terug te vinden. Verder werken ze mee een opvolgstrategie uit voor de minderjarige wanneer die wordt teruggevonden.
- Daarnaast is het aangewezen dat je de verdwijning meldt aan de advocaat en de school.
- Breng ook de DVZ en/of het CGVS op de hoogte wanneer er een verblijfsprocedure voor de minderjarige loopt. Dit kan je doen als er enige duidelijkheid is over de situatie van de minderjarige. Je doet dit best in samenspraak met een advocaat.
- Contacteer de familie of andere belangrijke steunfiguren, als je hiervoor toestemming hebt verkregen van de minderjarige.

GOEDE PRAKTIJK

Als je te maken hebt met een minderjarige die regelmatig verdwijnt, neem dan contact op met het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (Vlaanderen – Nederlandstalig Brussel) / bevoegde SAJ (Wallonië – Franstalig Brussel). Als voogd kan je dan in Vlaanderen samen met de jeugdhulpaanbieder een M-document invullen en/of stel je formeel de vraag om de maatschappelijke noodzaak te onderzoeken. Ga naar het OCJ dat bevoegd is voor de woonplaats van de minderjarige. In Wallonië - Franstalig Brussel stap je als voogd naar het SAJ bevoegd binnen het arrondissement van je eigen domicilie (territoriale bevoegdheidsregeling op basis van domicilie voogd).

D) NULDELIJN

Contacteer de familie of andere belangrijke steunfiguren, als je hiervoor toestemming hebt verkregen van de minderjarige.

2.5 WELK GEVOLG GEEF JE AAN EEN MELDING VAN VERDWIJNING?

POLITIE [Ministeriële Richtlijn COL. 04/2022 19.05.2022]

Bij de verdwijning van een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV) moeten dezelfde stappen gevolgd worden als bij elke andere verdwijning, met nog een aantal bijkomende opdrachten verbonden aan de bijzondere situatie van de NBMV.

Al deze opdrachten staan vermeld in de Ministeriële Richtlijn. Voor dit draaiboek beperken we ons tot een opsomming van de meest pertinente opdrachten. De volledige lijst kan je raadplegen onder voornoemd luik in de Ministeriële Richtlijn.

Eerste stappen

De onmiddellijke opdrachten (1.3.1.2)

- Onthaal de betrokkenen volgens de elementaire regels inzake slachtofferbejeging en slachtofferonthaal.
- Stel een PV op met kwalificatiecode 40 in geval van een onrustwekkende verdwijning of code 42P wanneer het gaat om een wegloper. Bij een telefonische melding, dient zo snel mogelijk een ploeg ter plaatse worden gestuurd.
- Verzamel zoveel mogelijk informatie: over de soort verdwijning, het profiel, contactpersonen en uitvalsbasisen, lokaliseringsmiddelen... Ga ook op zoek naar vroegere PV's.
- Zorg minimaal voor een recente en/of gelijkende foto van de minderjarige.
- Ga onverwijld en ambtshalve over tot de dringende seining van de minderjarige op nationaal niveau. Vraag aan de beschikbare politieteams om in de omgeving van de plaats waar de persoon het laatst is gezien, te patrouilleren.
- Informeer je bij familie, naasten en steunfiguren om richting te geven aan het onderzoek.
- Verzend het aanvankelijke PV dat minstens het verhoor van de aangever bevat, evenals de verschillende beschikbare trackingelementen, ten laatste op de dag na het opmaken van het proces-verbaal naar de bevoegde procureur des Konings.
- Op internationaal niveau wordt een Schengen-seining (artikel 32) en/of Interpol-seining gedaan om de vermiste persoon te lokaliseren indien er concrete aanwijzingen zijn dat hij/zij zich in het buitenland zou kunnen bevinden.

Bijkomende opdrachten in geval van een onrustwekkende verdwijning of wanneer er twijfel is

- Voer stelselmatig een buurtonderzoek uit en controleer de aanwezigheid van camera's.
- Benut, met de instemming van de parketmagistraat, alle onderzoekselementen met het oog op de lokaliserings van de vermiste persoon (telefoon, internet, abonnement openbaar vervoer...).

Bijzondere aandacht bij een verdwijning van een NBMV aan de hierna genoemde taken (1.4.2.2)

- Identificeer het land van herkomst en bestemming.
- Overweeg een Schengen en/ of Interpol seining.
Opgelet: voor het Verenigd Koninkrijk is een internationale seining zone 2 nodig.
- Verzamel zoveel mogelijk elementen om de minderjarige te identificeren. Schenk ook bijzondere aandacht aan de exacte schrijfwijze van de naam.
- Houd rekening met het feit dat de minderjarige familie en kennissen kan hebben in een ander land. Tracht de verblijfplaats te achterhalen.
- Achterhaal of de minderjarige behoort tot een groep (waarvan sommige reeds zijn verdwenen).
- Ga na of de niet-begeleide minderjarige een mogelijk slachtoffer is van mensenhandel of mensensmokkel en meer bepaald van seksuele uitbuiting volgens de loverboy methode of een erkend slachtoffer is en geef dit duidelijk aan in het aanvankelijke PV. De referentiemagistraat "verdwijning" neemt contact met zijn/haar collega, de referentiemagistraat mensenhandel/mensensmokkel, belast met de vervolging in deze materie.
- Ga na of een jeugdrechter al gevorderd werd betreffende de minderjarige.
- Identificeer de opvangplaats of de plaats waar de minderjarige is verdwenen en de naam van de instantie die de betrokkene hiernaartoe heeft gebracht, alsook de naam en de dienst van de ambtenaar die hem/haar heeft gehoord.

Welk nut heeft een schengen- en of internationale seining?

- Een deel van de niet-begeleide minderjarigen die in België verdwijnen, komen terecht in een ander land. Daarom zijn de eerste 24 uur van de verdwijning zo cruciaal.
- Bij de interceptie van de minderjarige op Belgisch grondgebied of na melding van een verdwijning, kan je achterhalen of de minderjarige in een ander land geseind staat. Deze informatie kan bijdragen tot de oplossing van het verdwijningsdossier.
- Wederkerig kan een schengen- of internationale seining van de Belgische politie ervoor zorgen dat de minderjarige die in aanraking komt met politie in het buitenland, sneller geïdentificeerd wordt en bijgevolg ook ontseind kan worden.

Verspreiding

- Overleg met de parketmagistraat en Child Focus over de opportuniteit van een discrete verspreiding. Een mediaverspreiding is niet prioritair en ook niet altijd opportuun met betrekking tot de verdwijning van niet-begeleide minderjarigen.

GOEDE PRAKTIJK

- Neem op verschillende tijdstippen contact op met de Dienst Vreemdelingenzaken over de administratieve situatie van de minderjarige. Wanneer een minderjarige een verblijfsprocedure in het buitenland opstart, dan kan de Dienst Vreemdelingenzaken deze informatie verkrijgen.
- Onderhoud goede contacten met de lokale opvangplaatsen en maak op voorhand afspraken over de informatievergaring en uitwisseling in het geval van een verdwijning. In functie van de onderlinge afspraken, kan je op vooraf bepaalde tijdstippen polsen naar nieuwe informatie, zolang dit nuttig wordt geacht.

2.6 WAT KAN JE VERDER NOG ONDERNEMEN?

A) VOOGD

- Vraag aan de politie om jouw pupil Schengen of internationaal te seinen, als er een reële kans is dat jouw pupil naar het buitenland vertrekt. Dankzij deze seining wordt de politie op de hoogte gebracht wanneer de minderjarige in het buitenland in aanraking komt met de politie.
- Doe regelmatig navraag bij de politie om te weten te komen of jouw pupil al elders aangemeld of gesignaleerd is.
- Probeer contacten te leggen met jouw pupil na de verdwijning (via telefoon, Facebook, andere sociale media) om te weten te komen waar die heen is gegaan en waarom. Geef aan dat je bezorgd bent en leg uit dat je in de eerste plaats wil weten of hij/zij zich op een veilige plek bevindt. Bespreek ook de seining en de ongemakken voor de minderjarige. Een bewijs van verblijf kan in samenspraak met de politie in overweging worden genomen voor de ontseining.
- Als voogd kan je op Child Focus rekenen om samen na te denken over welke acties kunnen/moeten worden genomen na de verdwijning van je pupil (politie contacteren, trachten in contact te komen met de pupil...).
- Vier maanden na de verdwijning ga je een laatste keer de richtlijnen van de Dienst Voogdij na. Indien je geen nieuws krijgt van de politie of via Child Focus, breng je de referentiepersoon op de hoogte en wordt de voogdij afgesloten.

B) OPVANGPLAATS

GOEDE PRAKTIJKEN

- Hang een foto van de vermiste minderjarige op een prikbord in een minder gefrequenteerde ruimte. Bied aan de andere minderjarigen in de leefgroep de mogelijkheid om anoniem, bijvoorbeeld door een Post-it te plakken, te laten weten wanneer zij informatie ontvangen van de minderjarige.
- Stuur een hartverwarmende boodschap van de minderjarigen uit de leefgroep en van de belangrijke steunfiguren naar de verdwenen minderjarige. Benadruk hierbij dat de minderjarige hard wordt gemist en dat men zich zorgen maakt over diens welzijn en veiligheid.

2.7 WAT ALS DE NBMV WEER OPDUIKT?

A) POLITIE

- Wanneer de omstandigheden van het terugvinden verdacht lijken, of als de oorzaken van de verdwijning verbonden lijken te zijn met de tussenkomst van een derde, neem dan eerst dringende maatregelen.
- Ga, indien mogelijk, over tot een grondig verhoor van de minderjarige.
- Ga over tot een deactivering van de seining en bericht de signaleringseenheid. Check ook of er andere actieve seiningen zijn voor de minderjarige en deactiveer deze. Vermijd op die manier dat er meerdere openstaande seiningen zijn voor dezelfde minderjarige.
- In geval van een onrustwekkende verdwijning, bericht aan de Cel Vermiste Personen en Child Focus.
- Contacteer de voogd of de Dienst Voogdij.

GOEDE PRAKTIJK

Wees je ervan bewust dat de minderjarige, omwille van negatieve ervaringen, wantrouwen kan koesteren ten aanzien van officiële instanties. Bekijk eventueel samen met de voogd of andere belangrijke steunfiguren binnen het opvangnetwerk, hoe de juiste omstandigheden voor verhoor kunnen gecreëerd worden.

De ontseining van een niet-begeleide minderjarige

GOEDE PRAKTIJK

Bekijk in samenspraak met de parketmagistraat of andere type bewijzen kunnen volstaan om de ontseining mogelijk te maken. Deze bewijzen kunnen dan door de voogd of een andere vertrouwensfiguur overgemaakt worden aan de politie. Een voorbeeld hiervan: een online gesprek met de jongere, een bewijs van verblijfsprocedure in het buitenland.

B) VOOGD

- Houd jouw referentiepersoon bij de Dienst Voogdij op de hoogte van de situatie.
- Wanneer je informatie hebt over de verblijfplaats van de minderjarige, meld dit zeker aan de politie.
- Een eventuele ontseining kan gebeuren wanneer je bewijzen van een verblijf in het buitenland kan aanleveren. Dit kan met een document van een opvangplaats, een attest van een school, een inschrijving bij de gemeente, een nieuwe verblijfsaanvraag in het buitenland.
- Wanneer je als voogd werd aangesteld na de verdwijning en jouw pupil opnieuw opduikt, is het belangrijk om deze zo snel mogelijk te ontmoeten. Stel jezelf voor en informeer de minderjarige over zijn rechten en toekomstmogelijkheden in België. Zie onder het luik 'Preventie en risicoanalyse' wat je als voogd kan ondernemen om je band met jouw pupil te versterken en de risico's op een verdwijning te beperken.
- Maak de verdwijning bespreekbaar met je pupil en uit je bezorgdheid. Je kan hieruit leren voor het geval deze nog eens verdwijnt. Geef eventuele relevante informatie door aan de politie.
- Indien het gaat over een minderjarige met bepaalde problematieken (drugs- of alcoholmisbruik) of als er sprake is van andere verontrustende zaken (bv. mogelijke mensenhandel, verblijf in menonwaardige omstandigheden) neem dan contact op met het OCJ.
- Als voogd kan je op Child Focus rekenen om samen na te denken over wat je kan doen als je pupil teruggevonden wordt of als je over nieuwe informatie beschikt.

C) OPVANGPLAATS

- Wanneer je informatie hebt over de verblijfplaats van de minderjarigen, meld dit dan zeker aan de politie.
- Een eventuele ontseining kan gebeuren wanneer je bewijzen van een verblijf in het buitenland kan aanleveren. Dit kan met een document van een opvangplaats, een attest van een school, een inschrijving bij de gemeente, een nieuwe verblijfsaanvraag in het buitenland.
- Maak de verdwijning bespreekbaar met je pupil en uit je bezorgdheid. Je kan hieruit leren voor het geval deze nog eens verdwijnt. Geef eventuele relevante informatie door aan de politie.

D) NULDELIJN

- Wanneer je informatie hebt over de verblijfplaats van de minderjarige en diens toestemming kreeg om dit te delen, bezorg deze informatie dan aan de voogd, Child Focus of rechtstreeks aan de politie. Informeer de jongere over de voordelen van een ontseining (vb. de minderjarige zal niet nodeloos in een ongemakkelijke situatie met de politie terechtkomen).
- Een eventuele ontseining kan gebeuren wanneer je bewijzen van het verblijf in het buitenland kan aantonen. Dit kan met een document van een opvangplaats, een attest van een school, een inschrijving bij de gemeente, een nieuwe verblijfsaanvraag in het buitenland.
- Ga het gesprek over de verdwijning aan en bekijk samen met de minderjarige hoe het vangnet kan versterkt worden om een nieuwe verdwijning te voorkomen.

CONTACTEN

DIENST	MAIL	TELEFOON NUMMER	TELEFONISCHE BEREIKBAARHEID
Dienst Voogdij	voogdij@just.fgov.be	078 15 43 24	24/7
Fedasil / cel NBMV	fhq_Mena@fedasil.be		
Fedasil / opvangcentra	contacten op http://fedasil.be/nl/opvangcentra		
Fedasil / dispatching	dispatching@fedasil.be	02 227 41 51	Tijdens kantooruren
DVZ / cel minderjarigen			
• niet-asielzoekers	minors@ibz.fgov.be	02 488 97 17	Tijdens kantooruren
• asielzoekers:	asylum.minors@ibz.fgov.be	02 488 97 27	Tijdens kantooruren
DVZ / permanentie	Bur_PERM01@ibz.fgov.be	02 488 83 18	Buiten kantooruren
Politie	Vind uw lokale politie op www.politie.be	101	24/7
Child Focus	116000@childfocus.org	116 000	24/7
PAG-ASA	info@pag-asa.be	02 511 64 64	Tijdens kantooruren (24/7 in geval van nood)
Payoke	admin@payoke.be	03 201 16 90	Tijdens kantooruren (24/7 in geval van nood)
Sürya	info@asblsurya.org	04 232 40 30	Tijdens kantooruren (24/7 in geval van nood)

